

บทที่ 1

บทนำ



1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากภาวะความตกต่ำและความผันผวนทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบัน ได้ส่งผลกระทบต่อการดำเนินกิจการของสถานประกอบการต่างๆ โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมซึ่งเป็นแหล่งสร้างงานและรายได้ที่สำคัญของประเทศ การมีข้อมูลจากการวิเคราะห์ประเมิน และจัดกลุ่มสถานประกอบการอุตสาหกรรมตามสถานภาพที่แท้จริง และศักยภาพที่จะดำเนินกิจการต่อไปจึงเป็นประโยชน์อย่างมาก เพื่อให้เกิดภาพที่ชัดเจนของสถานประกอบการและเป็นการช่วยให้สถานประกอบการอุตสาหกรรมได้รู้ถึงสถานภาพและศักยภาพของตนเอง และรู้แนวทางปรับปรุงเพื่อให้อยู่รอดและยั่งยืนต่อไป

ฝ่ายผลิต เป็นหนึ่งในสี่หน่วยงานหลักขององค์กรต่างๆ โดยทั่วไป ซึ่งได้แก่ ฝ่ายตลาด ฝ่ายการเงิน ฝ่ายผลิต และฝ่ายบุคคล โดยฝ่ายผลิตมักถือครองและใช้ทรัพย์สินและบุคลากรมากที่สุดเมื่อเทียบกับหน่วยงานอื่นๆ การใช้ทรัพยากรและการบริหารจัดการในฝ่ายผลิตอย่างมีประสิทธิภาพจะมีผลต่อความสำเร็จขององค์กรเป็นอย่างมาก ดังนั้นในปัจจุบันการบริหารการผลิตจึงเริ่มมีบทบาทมากขึ้น การพัฒนารูปแบบการตรวจวินิจฉัยการบริหารการผลิตที่สามารถวินิจฉัยได้ว่า การบริหารการผลิตของสถานประกอบการอยู่ในระดับใด จึงเป็นประโยชน์อย่างมากต่อภาคอุตสาหกรรม เพื่อให้สถานประกอบการได้ทราบถึงสถานภาพและศักยภาพด้านการบริหารการผลิตของตนเอง และนำไปสู่การปรับปรุงกิจการให้สามารถอยู่รอดได้ในภาวะเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันกันสูงเช่นนี้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อที่จะศึกษารูปแบบการตรวจวินิจฉัยการบริหารการผลิตรูปแบบหนึ่ง ที่สามารถวินิจฉัยได้ว่า การบริหารการผลิตของสถานประกอบการอยู่ในระดับใด ภายในระยะเวลาอันสั้น ประมาณ 2 วัน

3. สมมติฐานการวิจัย

1. การบริหารการผลิตที่ดีจะทำให้บรรลุเป้าหมายหลักด้านการผลิต 3 ประการ ได้แก่ ต้นทุน คุณภาพ และการจัดส่ง และเป้าหมายทั้งสามมีความสำคัญเท่าๆ กัน

2. การตรวจวินิจฉัยการบริหารการผลิต จะทำให้สามารถแบ่งระดับการบริหารการผลิตได้ ซึ่งการศึกษาวินิจฉัยนี้จะแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

ระดับที่ 1	หมายถึง	การบริหารการผลิตอยู่ในเกณฑ์ดีมาก
ระดับที่ 2	หมายถึง	การบริหารการผลิตอยู่ในเกณฑ์ดี
ระดับที่ 3	หมายถึง	การบริหารการผลิตอยู่ในเกณฑ์พอใช้
ระดับที่ 4	หมายถึง	การบริหารการผลิตอยู่ในเกณฑ์ต้องแก้ไข
ระดับที่ 5	หมายถึง	การบริหารการผลิตอยู่ในเกณฑ์แย่มาก

4. ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยนี้จะทำการพัฒนารูปแบบการตรวจวินิจฉัยการบริหารการผลิต ที่สามารถวินิจฉัยได้ว่าการบริหารการผลิตของสถานประกอบการอยู่ในระดับใด ภายในระยะเวลาอันสั้น ประมาณ 2 วัน โดยใช้กลุ่มอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ เป็นกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาวินิจฉัย

2. การคัดและตั้งเกณฑ์การตรวจวินิจฉัยการบริหารการผลิต จะพิจารณาโดยใช้ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในด้านการบริหารการผลิต

3. ทำการศึกษาวินิจฉัยเพื่อเก็บข้อมูลจากสถานประกอบการที่ได้มาตรฐาน ที่วงการอุตสาหกรรมทั่วไปยอมรับในการเปรียบเทียบเป็น Benchmark จำนวน 3 แห่ง และจากสถานประกอบการอื่นๆ ซึ่งได้จากการสุ่มเลือกจำนวน 17 แห่ง

4. ทำการศึกษารูปแบบการตรวจวินิจฉัยการบริหารการผลิตเท่านั้น ไม่ได้รวมถึงการพัฒนาคู่มือวิธีการในการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของฝ่ายผลิต

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. รูปแบบการตรวจวินิจฉัยการบริหารการผลิตที่สามารถวินิจฉัยได้ว่า การบริหารการผลิตของสถานประกอบการอยู่ในระดับใด ภายในระยะเวลาอันสั้น

2. ผู้ประกอบการสามารถนำรูปแบบการตรวจวินิจฉัยที่พัฒนาขึ้น ไปใช้ในการวินิจฉัยการบริหารการผลิตได้ด้วยตัวเอง

3. เพื่อให้สถานประกอบการได้ทราบถึงสถานภาพและศักยภาพของตัวเอง และเป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารการผลิตให้ดียิ่งขึ้น

6. วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการศึกษามี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ตั้งเกณฑ์การตรวจวินิจฉัยการบริหารการผลิต และรายการตรวจวินิจฉัยจากเกณฑ์ต่างๆ

ขั้นตอนนี้จะเป็นการศึกษาและรวบรวมข้อมูล เพื่อคัดเลือกเกณฑ์สำหรับการตรวจวินิจฉัยการบริหารการผลิต โดยพิจารณาจากทฤษฎี หลักการ และแนวคิดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในด้านการบริหารการผลิต และจัดทำรายการตรวจวินิจฉัยของเกณฑ์เหล่านี้ โดยลักษณะของรายการตรวจวินิจฉัยจะเป็นคำถามที่ต้องการผลคำตอบในลักษณะ "มี" "มีบ้าง" หรือ "ไม่มี" โดยกำหนดคะแนนในกรณีที่ผลการตรวจวินิจฉัยเป็น "มี" = 1 คะแนน "มีบ้าง" = 1/2 คะแนน และ "ไม่มี" = 0 คะแนน

ผลลัพธ์จากขั้นตอนนี้ คือ เกณฑ์การตรวจวินิจฉัย และรายการตรวจวินิจฉัยการบริหารการผลิต

2. จัดทำรูปแบบการตรวจวินิจฉัยการบริหารการผลิต และแบบสำรวจ

ในขั้นตอนนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการตรวจวินิจฉัยการบริหารการผลิตจากเกณฑ์และรายการตรวจวินิจฉัยที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 และจัดทำแบบสำรวจ ซึ่งแบบสำรวจจะประกอบด้วย 2 ส่วน ส่วนที่ 1 จะเป็นการหาค่าน้ำหนักคะแนนของเกณฑ์การตรวจวินิจฉัย โดยการให้น้ำหนักคะแนนนั้นจะพิจารณาจากกรณีที่เกณฑ์เหล่านั้นมีผลต่อเป้าหมายการผลิตทั้งสาม ได้แก่ ต้นทุน คุณภาพ และการจัดส่ง และส่วนที่ 2 จะเป็นการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับภาพรวมของการบริหารการผลิตของอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย ซึ่งจะนำไปใช้ในการจัดระดับคะแนนตามรูปแบบของ Dewey

ผลลัพธ์ที่ได้จากขั้นตอนนี้ คือ รูปแบบการตรวจวินิจฉัยการบริหารการผลิต และแบบสำรวจ

3. ตรวจวินิจฉัยสถานประกอบการด้านการผลิตโดยใช้รูปแบบตรวจวินิจฉัยการบริหารการผลิตที่พัฒนาขึ้น และการตอบแบบสำรวจ

ในขั้นตอนนี้จะนำรูปแบบการตรวจวินิจฉัยการบริหารการผลิตที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 ไปใช้ตรวจวินิจฉัยสถานประกอบการที่ได้มาตรฐานที่วงการอุตสาหกรรมทั่วไปยอมรับในการเปรียบเทียบเป็น Benchmark จำนวน 3 แห่งและสถานประกอบการจากการสุ่มเลือกจำนวน 17

แห่ง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลคะแนนสำหรับการจัดระดับคะแนนในขั้นตอนต่อไป และขอความร่วมมือจากบุคลากรของสถานประกอบการในการตอบแบบสำรวจ

ผลลัพธ์ที่ได้จากขั้นตอนนี้ คือ ข้อมูลคะแนนจากการตรวจวินิจฉัยการบริหารการผลิตของสถานประกอบการ ผู้นำนักคะแนนของเกณฑ์ตรวจวินิจฉัย และข้อมูลเกี่ยวกับภาพรวมของระดับการบริหารการผลิตของอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย

4. การจัดระดับคะแนน

นำข้อมูลคะแนนที่ได้จากขั้นตอนที่ 3 มาจัดระดับคะแนน โดยใช้แบบของ Dewey B. Stuit ซึ่งจะจัดคะแนนเป็น 5 ระดับ คือ ระดับที่ 1 ระดับที่ 2 ระดับที่ 3 ระดับที่ 4 และระดับที่ 5

ผลลัพธ์ที่ได้จากขั้นตอนนี้ คือ ระดับคะแนนการบริหารการผลิต 5 ระดับ

5. การทดสอบการนำไปใช้ และสรุปผลการวิจัย

ในขั้นตอนนี้เป็นการนำรูปแบบการตรวจวินิจฉัยการบริหารการผลิตไปใช้ตรวจวินิจฉัยสถานประกอบการจำนวน 3 แห่ง และทำการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และเสนอข้อเสนอนี้จากงานวิจัย

ผลลัพธ์ที่ได้จากขั้นตอนนี้ คือ สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอนี้

จากขั้นตอนการวิจัยข้างต้นแสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

